

Hrvaška književnost.

Knjige društva sv. Jeronima za l. 1898.

Pred kratkim je društvo sv. Jeronima razposlalo društvne knjige. Izdalo je lani pet knjig.

1. *Život blažene Djevice Marije, presvete Matere božje*. Napisao dr. J o s i p P a z m a n. Sv. I. — 8.º Str. 192. Cena 40 kr. -- Moram reči, da je bila prava potreba, da društvo podá svojim členom življenje Marijino, kakor jim je že preje priskrbelo življenje svetnikov in življenje Jezusovo. Pisatelj je razdelil prvi zvezek svojega dela na 21 poglavij, od katerih je zadnje: Marija in Modri od izhoda. Pri pisanju se je naslanjal na sv. pismo, sv. očete in druge krščanske pisatelje. Pisatelj je pisal umevno tudi za preproste čitatelje. Pripovedovanje mu teče gladko, jezik mu je lep, duh pa dobrih naukov je še lepši.

2. *Pripovijesti iz bosanskoga života*. Napisali O s m a n A z i z. — 8.º Str. 77. Cena 15 kr. — Ta dva pisatelja nista neznana v hrvaški knjigi, vendar društvu sv. Jeronima sta se sedaj pokazala prvokrat. Podala sta nam tu šest manjših povestic, ali bolje črtic. V prvi „Trule dubina“ slikata zapravljevca Saliha, predmet že mnogokrat razno opisan. Zdi se mi, da se ta povestica ni najbolje posrečila, nečesa manjka, kar bi te ogrelo. Ker je povest namenjena prostemu narodu, izpustili bi se bili prav lahko nekateri prizori in stavki, da ne bi povestice nič kvarilo. Boljša je druga: „Iselio se“, v kateri pisatelja svarita rojake, naj se ne selijo iz rodne kraja v Turčijo. O tem sta pisatelja pisala tudi že v drugih svojih povestih. Prav dobre so zadnje tri kratke črtice: „Stambulski gost“, „Pravedan sud“ in pa „U vinogradu“ — napisane izvestno po narodnem pripovedovanju. Žal, da ni takih črtic polna knjiga: to bi se čitalo, pripovedovalo in pomnilo! Jezik pisateljev je kakor navadno lep; dasi sta mnogo besed v oklepajih pretolmačila, vendar bo še marsikatera beseda prostemu narodu nerazumljiva.

3. *Stari Slaveni*. Povjesničke crtice od 500. god. prije Krista do 500. god. poslije Krista. Po najboljim našim piscima sastavio J u l i j e G o l l n e r. — 8.º Str. 122. Cena 35 kr. — Že sam naslov pravi, o čem govori knjiga. Pripoveduje o prihodu starih Slovanov v Evropo, o njihovem seljenju na jug in zahod, o njih jeziku, običajih, veri in življenju. Knjiga je zanimivo in poljudno napisana in bo utrjevala med Hrvati duha slovanske vzajemnosti.

4. *Domača ljekarna*. Po uputi župnika Sebastijana Kneippa napisao Š k e n d e r H o r v a t. — 8.º Str. 78. Cena 20 kr. — Knjižica opisuje razna domača zdravila, katera bi lahko vsaka hiša imela in si s tem prihranila mnogo stroškov in odstranila brez zdravnikove pomoči marsikatero bolezen. Vsakdo lahko ume knjižico; dobro je, da so pri vsaki rast-

lini označena vsa imena, katera rabijo v raznih krajih.

5. *Danica*. Koledar in ljetopis društva sveto-jeronimskoga za prostu godinu 1899. — 8.º Str. 240. Cena 25 kr. — Da je „Danica“ najbolj razširjen in priljubljen hrvaški koledar, svedoči to, da je letos tiskana v 48.000 iztiskih. Vsebina ji je raznovrstna. Najpreje se spominja šestdesetletnice mašništva papeža Leona XIII., petdesetletnice vladanja Franca Jožefa I., šestdesetletnice mašništva škofa Strossmayerja, a potem prinaša daljši, zeló toplo in verno napisan življenjepis slavnega bana Jelačića. Ker je vsako leto opisano katero mesto hrvaške domovine, prišli sta letos na vrsto mesti Belovar in Petrinja. Najlepši spis v celi „Danici“ je pa izvestno življenjepis zagrebškega škofa slavnega Martina Borkovića (1668—1687), katerega je napisal znani zgodovinar Ivan Krst. Tkalčić. V poljudni obliki je očrtal tedanjo dobo in narodu v spodbudo opisal vrlo delovanje in velike zasluge škofa, katerega zibelj je tekla v kmetiški hiši. Med zabavnimi spisi omenjam manjši črtici: „Božja opomena“, „Ovrha“ in prevod iz nemškega „Razbojníci i Gospina pomoć“. — Čeprav so „Razbojníci“ menda na resnični podlagi, vendar so opisani pregrozovito in neverjetno. Če si že kaj izposodimo iz tujih književnostij, bodi to res kaj vredno. Primerni so razni poučni spiski, posebno: „Zar da idemo u socijaliste“, kateri ima to napako, da je prekratek. Mislim, da pač vsak čitatelj najde v „Danici“ kaj vabljivega, zato pa tudi želim, naj bi se mnogo čitala in romala od hiše do hiše, iz roke v roko.

Letošnji književni dar društva sv. Jeronima je jako lep in primeren. Kdor ni pravi ud, dobi vseh teh pet knjig za 50 kr. Društvo lepo napreduje. Imovina društvena je štela koncem l. 1897. 165.495 gld. 66 kr., a udov (brez letnih) je bilo 11.745. Društvo si je pridobilo že lepih zaslug na kulturnem polju hrvaškega naroda, pa mu zato želimo mnogo napredka, pred vsem pa udov iz vseh krajev, koder se hrvaško govori, in pa dobrih pisateljev.

J. Barle.

Naše slike.

Slika na str. 9. nam kaže natančni posnetek prelepe Murillove slike: *Faslice*. Slika sama je v vaticanski pinakoteki v Rimu. — Sliki na str. 16. in 17. nam stavita pred oči dve slovenski zgradbi v daljnji Ameriki. V ohioski državi pri Clevelandu so si zgradili Slovenci svojo cerkev in župnišče in imajo tudi svojega duhovnega pastirja (gosp. Vita Hribarja). V koledarju družbe sv. Mohorja se nam predstavlja ta slovenska občina kot Š t. V i d (Cleveland).